

INUIT ATAQATIGIIT

Inatsisartuni

Imm: 48
27.Okt.2020
Mariane Paviaesen

Uumasut naasullu avataanit eqqunneqartut pillugit UKA2021 nallertinnagu nassuiaammik saqqummiussinissamik Naalakkersuisut peqquneqarnissaannik Inatsisartuni aalajangiiffigisassatut siunnersuut. Nassuiaat minnerpaamik tulliuuttut uku pillugit paasisutissanik imaqassaaq: ajornartorsiutip annertussusai, maleruagassiassanut siunnersuutit, pinaveersaartitsineq, nakkutiginninneq kiisalu uumasunik naasunillu eqqussanik navianartorsiortitsinnaasunik akiuniarneq kiisalu suliniutit taakku aningaasalersornissaat.

Inuit ataqatigiinniit siunnersuuteqartoq siunnersuummut pitsaasumut pisariaqartumullu siunissamut isigisumut siunnersuuteqarsimaneranut Aqqaluaq B Egede Qutsavigeriarlugu siunnersuutaa ima oqaaseqarfigissavarput.

Siunnersuutip uumap misissornerani, paasinarpoq nunat arlaqaqisut siunnersuummut assingusumik inatsiseqareersut, naak naalakkersuisut siunnersuummut inatsiseqareerneraallutik tunngavilersorlutik itigartitsigaluartut, misissuillualaaraanni paasinarpoq, sulii uagut nunatsinni inatsimmik tassungarpiaq tunngasumik peqanngitsugut.

Naalakkersuisut akissuteqaataanni, Pinngortitamut innarlitsaaliinissamut inatsit tunngavigalugu itigartitsineq tassaasimassagunarpoq, Pinngortitamik illersuineq pillugu inatsiartut inatsisaat nr. 29, 18. December 2003-meersoq, inatsimmi tassani uumap siunnersuutip imarisaannut tunngassuteqanngitsuusut atuarneqarsinnaapput.

Siunnersuummi anguniarneqartoq tassaavoq nunani allaniit nunatsinnut naasunik uumasunilluunniit nammineerluta eqqussuinitinni aammali ilanngullugu piumassuserinngisatsinnik eqqussuinerup annerusumik nakkutigineqalernissaa.

Inuit kisimik naleqqussallaqqissuunngillat, maanna nunatsinni naasunik uumasunillu nunatsinni nammineq nalinginnaasumik pigeriinngisatsinnik nassaasaqalereernikuuvugut.

Assersuutissaqqissutut taasinnaavarput kujataani maanna aasat tamaasa, naasoq naasalersoq Lupin-imik taaguutilik, kusanaraluarluni kisianni nunatta nammineq naasuinik ingiaalluni inittoraluttuinnarluni naasalernikuusoq, nakkutigineqaranilu amerlatsikkiartorami naleqqussallaqqissuusimagamilu kingunerisinnaavaa nunatta nammineq naasuinik inissaarutitsinera.

Nunap nammineq uumasorinngisaannut naasorinngisaannillu nunami allaniit eqqussuinermi nunap namminerisap pigisaannut suujunnaarsitseratarsinnaanermik kinguneqaratarsinnaasumik pinngitsoortitsiniarluta inatsiseqartariaqarpugut.

Taamaalilluni nunarsuarmi uumasooqassuttip, naasoqassutsillu assigiinngiaartumik inissisimaneranut, nappaatinillu assigiinngitsunut, nunatsinni pigineqanngitsunut eqqussuereatarsinnaanerup, pinngitsoortinneqarsinnaanera, minnerpaaffissaminiitinneqarsinnaanera angusinnaagatsigu.

Uumasooqatigiiaat nerisareqatiginnerat, aamma illersugassaraarput naasoqatigiiaat naasumik nunami allameersumi ipitikkiartortinneqarluni nungukkiartorpat pinngitsoorani uumasooqatigiiaannut

sunniuteqartussaavoq, nerisareqatigiiaarnermi suut tamarmik imminnut kaaviaartuullutik ilusilersugaanerit ilisimavarput illersugassaralugulu.

Nunalerinermik inuussutissarsiuteqarneq tulluusimaarnaqisumik ukiorpanngortuni maanna ingerlanneqareerpoq, kinguaariit nikittarlutik uumasuuteqarnermik ingerlatsineri, naatsitsinermik annertusiartuinnartumik ilaterneqarluni ingerlalerneq, nunatsinni immitsinnut pilersornerulernitsinnik kinguneqarluarmat, kartofilit ilaatigut naatsiianik taaneqartartut tassaanerarneqarput nunarsuarmi naatsiiat nappaateqanngitsut pitsassuit. Taamaattuarnissaannullu suliniuteqartariaqarpugut, uumasuuteqarneq naatitsineq tassaammata namminersulernissatsinnut aqutissat pingaaruteqarnerisaasa ilaat, qularutissaanngilluinnartut illersorneqartariaqartullu.

Igutsaat, sullerngit, dræbersneglit, minkit, terissat, teriarsuit il.il tassaapput nunatsinnut nakkutigineqanngikkunik siammarterujussuarsinnaasut, ilaatigut siammareersut sillimmartaarfigisassat, Dræbersneglinut tunngatillugu nunatsinnut isalereersimanerat ilungersunartuuvoq taakkumi nungutinneqassappata iliuusissaq ataasinnaasoq, misissuilaaraanni paasineqarsinnaavoq, tassaanerarneqarmat aatsaat ataasiakkaarlugit katersoraanni nungutinneqarsinnaasut, taamaamat inatsisiliortoqartariaqarpoq, annerusumik nakkutillisoqartariaqarpoq, iliuusissiliortoqartariaqarlunilu.

Naasunut issussat upernaat tamaasa atorneqartut, naasunik assigiinngitsunik ikkussuiffigiinnarsinnaasatsinnik tikiorartitsiinnavippugut taakkulu uumasuaqqanik ilaatigut tappiorannartunik nassataqarsinnaanerit eqqarsaatiginngitsoortarunarpaput nakkugitineqaratillu kingunissaat ilisimaqqissaanngilagut.

Taakku saniatigut eqqaanngitsoorsinnaanngilarput, qimmit qimuttut ukiuni kingullerni allamiut qimmiiniit akoqalersimanerat, akuneqarsimannginneraluuniinut tunngasumik, saqitsaannerit ingerlasimasut, inatsisissatut siunnersuummi ilanngullugit allanngutsaaliorneqarsinnaanerit inatsisiliunneqarsinnaammat.

Ippassaanninnguaq ballastimut tunngasoq akuersissutigarpuput uumap siunnersuutit allaanerussutaa tassaavoq nunami illersuinissaq pineqarmat, ballastimut tunngasup asserluinnaraa nunamili pisunut tunngalluni.

Namminneerlutik siammartersinnaasut nunatta nammineq pigisaannut ulorianartorsiortitsillutik nungutitsillutik allaat pisinnaasut nunarsuatta uumasunik naasunik assigiinngiiaartunik peqarneranut allanngulluinnarsinnaasut pisuussutitsinnik taagukkatsinnik annaasaqaatigisinnaavagut.

Tunngaviusumik nunatsinnut akikinnerpaaq tassaasussaavoq nunatsinnut anngutinnginnissaanik nakkutiginninneq, inatsiseqalerneq eqqukkutsigu, nakkutiginninngippallaarnerummi kingunerisinnaasaa tassaavoq aqussinnaanngisatsinnik uumasunik naasunik nunatta pigeriigaannik nungusaataalersinnaasumik nunatsinnut eqqussuisoqaannarnera, naggataagut paaaniarnissaq akisunerujussuusussaavoq.

Allattugaatilerariaqartariaqalerpugut nunatsinnut eqqussorneqarsinnaasut uumasuuppata naasuuppataluunniit suusarnerinik imalimmik.

Pinngortitaq avatangiiserput tassaasoq inuussuterput illersornerusariaqarparput

Naammattuugassaqaareerpugut nunap nammineq uumasuunik nungutaasimasunik inuit ikiorsiullugit uumasut nunami allamiit eqqunneqarsimasut nunami tikitaminni aqunneqarsinnaanngitsumik siammarterneqarnerisa kingunerisaannik uumasut tassani nalinginnaasumik uumasusut imminnut illersorsinnaagatik nungutaasimasunik.

Qujanartumik suli maani tassunga pinngilagut uumallu siunnersuutip taamak pisoqannginnissaannut illersussamatigut siunnersuut Inuit Ataqtiguit sinnerlugit tamakkiisumik taparserparput.